

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za gospodarstvo, obrt, turizem in finance

Številka:060-07-6/2018/
Ljubljana, 13. 6. 2018

Osnutek

Z A P I S N I K

7. seje Komisije Državnega sveta za gospodarstvo, obrt, turizem in finance, ki je bila v sredo, 6. junija 2018, ob 14.00 uri, v sobi 212/II, Šubičeva ulica 4, Ljubljana.

Seja se je pričela ob 14.00 uri in se končala ob 16.10 uri.

Prisotni:

- predsednica: mag. Marija Lah
- podpredsednik: Tomaž Horvat
- člani: Franc Golob, Oskar Komac, Alojz Kovšca, Dušan Strnad, Boris Šuštaršič, Branko Tomažič,
- Igor Antauer (na podlagi 24. člena Poslovnika namesto Mitje Gorenščka)

Odsotni:

- člani: Mitja Gorenšček, Srečko Ocvirk, Boris Popovič, Jože Smole, mag. Marko Zidanšek

Ostali prisotni: -

- Dušan Sterle, Janja Perme, Urad RS za nadzor proračuna
- Primož Dolenc, Luka Kocina, Jurij Žitko, Banka Slovenije

D n e v n i r e d:

- 1. Letno poročilo Banke Slovenije za leto 2017 z letnim obračunom Banke Slovenije za leto 2017 (računovodski izkazi), ki je sestavni del tega poročila in Finančni načrt Banke Slovenije za leto 2018, EPA 2800-VII**
- 2. Poročilo Ministrstva za finance o opravljenih postopkih inšpekcijskega nadzora nad porabo sredstev državnega proračuna v obdobju od 1. 7. do 31. 12. 2017, EPA 2730-VII**
- 3. Pobude in vprašanja**
- 4. Potrditev zapisnika 6. redne seje komisije**

Ad1)

Komisija je obravnavala Letno poročilo Banke Slovenije za leto 2017 z letnim obračunom Banke Slovenije za leto 2017 (računovodski izkazi), ki je sestavni del tega poročila, in Finančni načrt Banke Slovenije za leto 2018, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Banka Slovenije.

Komisija **se je seznanila** z letnim poročilom.

Uvodoma je namestnik guvernerja Banke Slovenije člane komisije seznanil z nekaterimi poudarki glede makroekonomskega okolja, v katerem je v letu 2017 delovala Banka Slovenije ter o stanju v slovenskih bankah. Poudaril je, da se tveganja v bančnem sistemu, ki jih v Banki Slovenije redno ocenjujejo, v lanskem letu glede na predhodno leto niso pomembneje spremenila, banke so ustrezno kapitalizirane in likvidne, kvaliteta kreditnega portfelja bank pa se še naprej izboljšuje. Banke se uspešno razdolžujejo, bistveno se je znižal delež posojil do tujih bank, delež depozitov, ocenjen kot potencial za zdrav način financiranja pa se je v zadnjem času med obveznostmi bank povečal in znaša že več kot 72 %. Glede razmer na nepremičninskem trgu je bilo rečeno, da bi ob povečanem tveganju iz naslova kreditiranja nepremičnin, Banka Slovenije z makro bonitetnimi instrumenti, ki jih ima na voljo lahko posegla na trg in zajezila prevelika tveganja za bančni sistem, vendar v Banki Slovenije ocenjujejo, da za vzpostavitev obveznih instrumentov še ni potrebe.

V razpravi so člani komisije zastavili naslednja vprašanja:

- Ob sicer trenutni ugodni makroekonomski sliki, visoki in vzdržni gospodarski rasti, ugodni neto menjavi s tujino, se komisiji zastavlja vprašanje, ali ima Banka Slovenije na voljo ustrezne mehanizme za ohranjanje finančne stabilnosti, da bi se, poleg ostalih deležnikov, v primeru nastopa krize odzvala ustrezno, in se ne bi ponovil podoben scenarij, kot ob nastopu kriznih dogodkov leta 2008 in kasneje?
- iz poročila Banke Slovenije izhaja, da je bilo v preteklem letu ugotovljenih 295 nepravilnosti pri poslovanju pomembnejših bank, predvsem na področjih kreditnega tveganja in korporacijskega upravljanja. Komisijo zanima, ali Banka Slovenije ob izdanem ustreznem ukrepu tudi nadzira izvajanje takšnega ukrepa ter kakšne so odločitve v primeru zaznanih hujših kršitev;
- na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma so bile sprejete razmeroma šibke zakonske podlage, ki naj bi za razliko od praks izpred nekaj let vseeno zagotavljale večjo učinkovitost pri nadziranju tega področja. Zastavlja se vprašanje, ali so ukrepi nadzora primerni in zadostni, da bodo preprečevali nepravilne prakse, ki so v preteklem obdobju povzročale škodo bančnemu sistemu. Prav tako se komisiji zastavlja vprašanje, zakaj doslej odgovorne bančne osebe niso bile ustrezno sankcionirane v odkritih primerih pranja denarja?
- glede na oceno Banke Slovenije, da kljub skokovitemu naraščanju cen na nepremičninskem trgu in ne glede na to, da se v nekaterih evropskih državah že sprejemajo nekateri ukrepi, s katerimi naj bi omejili pretirano rast tega segmenta trga, še ni čas za poseganje na to področje, komisijo zanimajo

podrobnejši razlogi za odločitev Banke Slovenije, da so njeni ukrepi omejeni le na priporočila bankam v zvezi s kreditiranjem tega področja;

- kakšni so razlogi, da je Sklad za reševanje bank v lanskem letu posloval negativno in je čisti poslovni izid znašal minus 239.000 EUR?
- kakšni so učinki pred nedavno vzpostavljenega centralnega kreditnega registra?
- kakšno je pojasnilo in stališče Banke Slovenije do izplačane odpravnine guvernerju Banke Slovenije Boštjanu Jazbecu? Kdo je predlagal in sprejel sklepe ter na tej podlagi sestavil pogodbo o zaposlitvi, na podlagi katere je bilo moč izplačati odpravnino, ne glede na to, da je bil guverner razrešen na lastno zahtevo?

Namestnik guvernerja je v odgovoru podal naslednja pojasnila:

- v Banki Slovenije seveda ne morejo zagotoviti, da se podobna finančna kriza ne bo ponovila. Vendar pa so bili na osnovi izkušenj iz pretekle krize sprejeti ukrepi, ki naj bi preprečevali ali vsaj v večji meri omilili posledice krize, ki bo v nekem trenutku nedvomno zopet nastopila. Regulatorna bremena za banke so bila sprejeta ravno zato, da bi učinkovito preprečevala hude posledice za depozitarje, za finančni sistem in gospodarstvo kot celoto. V Banki Slovenije zato upajo, da bodo ukrepi, ki so bili izpeljani v Banki Slovenije in evrskem območju, da bi tudi pravočasno prepoznali nastavke krize, zagotavljali takšno učinkovitost, da se situacija ne bi ponovila v razsežnostih, kot smo jim bili priča ob poteku zadnje krize. Na vsak način pa je okvir finančnega ustroja drugačen kot leta 2008 in omogoča deležnikom v teh procesih ustrežnejši odziv;
- ugotovljeno število nepravilnosti pri poslovanju bank ne vzbuja skrbi, saj navedeno število ne predstavlja ekscesa in je le rezultat redne nadzorne prakse, ki jo izvaja Banka Slovenije. Poglavitni namen pregledov posameznih bank je v tem, da se poslovanje in morebitne nepravilnosti uredijo tako, da nadaljnje delovanje bank poteka v pravilni smeri. Nobena od ugotovljenih napak pa ni bila takšne narave, da bi zahtevala strožje ukrepe oziroma odredbo s strani nadzornika. Odredba ali nadzorno pismo, ki naslavlja lažje kršitelje, vsebujeta tudi roke za odpravo nepravilnosti. Banka Slovenije z nadaljnjim sledenjem izdanim ukrepom zagotavlja odpravo pomanjkljivosti, na katere je opozorila posamezno banko oziroma odgovorno osebo;
- glede na ugotovljene nepravilnosti na področju preprečevanja pranja denarja so se s spremembami zakonodaje in pravil, tako v bankah kot tudi pri regulatorjih, v največji meri odpravile zaznane nepravilnosti in pomanjkljivosti tako, da bi se zagotavljala večja varnost na tem področju. Banka Slovenije je sicer predvsem bonitetni nadzornik, poleg Urada za preprečevanje pranja denarja pa glede na svoje pristojnosti izvaja vzorčne in usmerjene preglede;
- analize kažejo, da smo priča nadaljnji rasti trga nepremičnin ter da povpraševanje močno presega ponudbo nepremičninskih produktov. Banka Slovenije ta segment opazuje s stališča tveganj bančnega sistema in s stališča finančnih tveganj v celotnem finančnem sistemu. Naloga Banke Slovenije je v spremljanju in ne v uravnavanju trga nepremičnin ter v preprečevanju prenosa tveganj iz nepremičninskega trga v bančni sistem.

Zato se Banka Slovenije predvsem osredotoča na preventivno delovanje, da banke ne bi s pretirano ponudbo kreditov preveliko tvegale, kar pa je v današnjih razmerah, ko se za razliko od prejšnjega obdobja nepremičnine v veliko večji meri kupujejo z akumuliranimi sredstvi in ne s pretiranim povpraševanjem po kreditih, malo verjetno. Problem uspešnejšega poslovanja bank je namreč prej v premajhnem povpraševanju po posojilih, tako da bi ukrepi, ki bi posamezne subjekte omejevali pri možnostih najemanja posojil in ki jih sicer že zaznavajo v nekaterih državah EU, delovali negativno na ta segment bančnega poslovanja. Mikro in makro bonitetni nadzorniški ukrepi, s katerimi razpolaga Banka Slovenije, po njenem mnenju v tem trenutku še niso potrebni;

- pojasnjeno je bilo, da je negativno poslovanje Sklada za reševanje bank posledica nizkih obrestnih mer, pri čemer naložbena pravila sklada, ob trenutnih negativnih obrestnih merah minus 0,4%, ne omogočajo pozitivnega poslovanja;
- namen vzpostavitve Centralnega kreditnega registra za zmanjšanje kreditnega tveganja bank pri podeljevanju posojil je dosežen, saj predstavlja dobrodošlo pomoč bankam pri upravljanju kreditnega tveganja in pri vzpostavitvi večje varnosti finančnega sistema;
- guverner Boštjan Jazbec je imel v pogodbi o zaposlitvi tudi določbo, da je upravičen do odpravnine, ki mu je bila ob njegovi nepripravljenosti, da bi se ji odpovedal, tudi izplačana. V Banki Slovenije se zavedajo slabe sporočilnosti takšne rešitve in zagotavljajo, da v pogodbah o zaposlitvi guvernerja v prihodnje takšnega določila ne bo več.

* * *

Za poročevalko je bila določena predsednica komisije mag. Marija Lah.

Ad2)

Komisija je obravnavala Poročilo Ministrstva za finance o opravljenih postopkih inšpekcijskega nadzora nad porabo sredstev državnega proračuna v obdobju od 1. 7. do 31. 12. 2017, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada Republike Slovenije.

Komisija **se je seznanila** s poročilom.

V razpravi, ki je sledila predstavitvi poročila, je bilo zastavljeno vprašanje, kakšne vzvode ima na razpolago proračunska inšpekcija v primerih, ko posamezen kršitelj ponavlja ugotovljene nepravilnosti. Pojasnjeno je bilo, da na ministrstvu beležijo zelo malo takšnih dejanj, ki bi pomenila prekršek po določbah zakona o javnih financah. Vendar pa je to predvsem posledica dejstva, da je zakon zastavljen tako, da ne omogoča vodenja večjega števila prekrškovnih postopkov. Predlogi, da se s spremembo zakonskih določb omogoči proračunski inšpekciji učinkovitejše delo ter vzpostavi pravno sredstvo za zahtevo po vrnitvi sredstev, če so bila ta uporabljena v nasprotju s proračunskimi pravili, doslej še niso bili sprejeti. Glede ugotavljanja ponavljajočih nepravilnosti pa je bilo odgovorjeno, da jih inšpekcija v zadnjih letih ne zaznava, kar pa je lahko tudi posledica premajhnega števila inšpektorjev. Teh je namreč le pet, kar onemogoča, da bi bili posamezni proračunski uporabniki večkrat

kontrolirani. V večini primerov pa nadzorovani proračunski uporabniki ugotovljene nepravilnosti odpravljajo v zakonskih rokih.

Komisijo je prav tako zanimalo razmerje med proračunsko inšpekcijo Ministrstva za finance ter Računskim sodiščem ter, ali je smiseln obstoj dveh podobnih organov nadzora. Pojasnjeno je bilo, da je sicer ob širših pristojnostih Računsko sodišče omejeno zgolj na dajanje priporočil ter tako ne more naložiti vračilo sredstev z odločbo. Ob ustrežnejših določbah Zakona o javnih financah pa bi proračunska inšpekcija lahko bolj učinkovito odigrala vlogo inšpekcijskega organa za nadzor nad namensko porabo proračunskih sredstev ter sankcionirala nepravilnosti pri vseh proračunskih uporabnikih.

* * *

Za poročevalko je bila določena predsednica komisije mag. Marija Lah.

Ad3)

Komisija ni oblikovala pobud oziroma vprašanj.

Ad4)

Zapisnik je bil odobren brez pripomb.

Miro Podlipec
sekretar

mag. Marija Lah
predsednica